

Høringsnotat

9. desember 2008

**Forslag til endringer av lov om produksjon, omforming,
overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m.
(energiloven)**

1. Høringsnotatets hovedinnhold

Olje- og energidepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven). Forslagene går i hovedsak ut på at det innføres en tilknytningsplikt for produksjon på alle nettnivå og en tilknytningsplikt for forbruk på regional- og sentralnettsnivå. Videre foreslås det innført krav om eierskap til nettselskapenes eiendommer og konsesjonsplikt for lavspent fordelingsnett.

I kapittel 2 drøftes koordinering av nett, produksjon og forbruk og forslagene om tilknytningsplikt.

Nettet har stor betydning for hele kraftsystemet, da det avgjør hvor mye kraft som kan overføres og hvilke energitap som følger av overføringen. Ny produksjon kan utløse et behov for nettinvesteringer og nye store forbruksenheter kan utløse et behov for både nettinvesteringer og økt produksjon. Det er derfor viktig å legge til rette for en god koordinering av investeringer i nett, produksjon og forbruk. Nye småkraftanlegg og noen vindkraftanlegg tilknyttes distribusjonsnettet.

Distribusjonsnettet er i mange tilfeller ikke dimensjonert for innmating av kraft. Større vindkraftanlegg tilknyttes oftest regionalnettet. Det har i mange tilfeller vist seg å være kapasitetsmangel i regionalnettet for innmating av kraft i denne størrelsesorden. Tilknytning av produksjon både til distribusjons- og regionalnett krever som regel betydelige nettinvesteringer på tilknytningsnivået, men også ofte i overliggende nett. I Midt-Norge har tilknytning av nytt stort forbruk har lagt press på kraftsystemet.

Departementet foreslår å innføre en tilknytningsplikt for produksjon for å sikre at samfunnsmessig rasjonelle prosjekter gjennomføres. Departementet understreker at dersom et samfunnsmessig rasjonelt produksjonsprosjekt krever nettinvesteringer, plikter nettselskapet å utrede, omsøke og eventuelt bygge nett uten ugrunnet opphold, slik at det så snart som mulig blir driftsmessig forsvarlig å tilknytte produksjonsprosjektet. Inntil det er tilfelle kan ikke nettselskapet pålegges tilknytning. Dersom nettselskapet mener at nettilknytning sett i sammenheng med produksjonsprosjektet ikke er samfunnsmessig rasjonelt, må selskapet søke NVE om fritak fra tilknytningsplikten. NVE skal da gjøre en vurdering av om prosjektene er samfunnsmessig rasjonelle. I vurderingen av om prosjektet er samfunnsmessig rasjonelt, legger departementet opp til at produksjons- og nettprosjektet skal sees i sammenheng. Produksjonsprosjekter må være godt fundert for å bli lagt til grunn for beslutning om tilknytning. Nettinvesteringer skal komme som en følge av konkrete produksjonsprosjekter.

Departementet ser at etablering og utvidelser av store forbruksenheter potensielt kan medføre en utfordring for kraftsystemet. En vurdering av om store nye forbruksenheter skal etableres, må gjøres på et bredt grunnlag, hvor forholdet til kraftsystemet skal inngå som en del av vurderingsgrunnlaget. I ny veileder for konsekvensutredning og søknad om tillatelse for utbygging og drift av petroleumsanlegg (veileder for PUD/PAD) er det presisert at forholdet til nett, kraftsystemet og kraftbalansen må utredes. Videre fremgår det at NVE, Statnett og lokale nettselskap skal være høringsinstanser. Andre store forbruksetableringer vil

i mange tilfelle kreve reguleringsplan i medhold av plan- og bygningsloven. Kommunene er her tildelt en sentral rolle. Departementet peker på viktigheten av at forholdet til nett, kraftsystem og kraftbalanse utredes og vurderes i forbindelse med etablering av nytt stort forbruk.

Departementet foreslår en lovfesting av dagens praksis om å tilknytte forbruk på nettnivåene som i dag ikke er omfattet av leveringsplikten i energiloven § 3-3, altså til regional- og sentralnettet. Forslaget innebærer at det blir en tilknytningsplikt for forbruk på alle nettnivåer. Ved en innføring av tilknytningsplikt for forbruk, har nettselskapet fortsatt en rett til å kreve at en forbruker, på samme måte som produsenter, må vente med å tilknytte seg nettet eller øke forbruket til det er driftsmessig forsvarlig.

Departementet foreslår at det innføres en unntaksadgang for tilknytning av nytt eller økt forbruk i ekstraordinære tilfeller. Med ekstraordinære tilfeller mener departementet de tilfellene der tilknytning av forbruk vil være ekstremt krevende for kraftsystemet, med hensyn til kostnader og tid eller kraftbalansen regionalt eller nasjonalt.

I kapittel 3 drøftes forslaget om krav om eierskap til nettselskapenes eiendommer.

Det følger av energiloven at en anleggskonsesjon etter § 3-1 og en områdekonsesjon etter § 3-2 gjelder ”bygging og drift” av elektriske anlegg. Når det gjelder fjernvarmeanlegg fremgår det av energiloven § 5-1 at det kreves konsesjon for bygging og drift av et slikt anlegg. Den som faktisk driver elektriske anlegg og fjernvarmeanlegg skal ha konsesjonen, og denne skal ha tilstrekkelig kontroll med anleggene til å kunne ivareta alle sine plikter etter lov, forskrifter og konsesjoner.

Departementet mener det er viktig at konsesjonæren har god kontroll med aktiva og rettigheter tilknyttet elektriske anlegg. Dagens utvikling med salg og tilbakeleie gjør det nødvendig med en presisering i energiloven av hva som kreves av konsesjonærene når det gjelder kontroll med og eierskap til nettanlegg.

Det foreslås at energiloven §§ 3-1, 3-2 og 5-1 endres slik at den konsesjonspliktige virksomhet omfatter å bygge, eie og drive elektriske anlegg og fjernvarmeanlegg. Departementet peker på at konsesjon etter disse bestemmelsene som hovedregel skal gis til ett selskap som både skal eie og drive anlegget.

I kapittel 4 drøftes forslaget om konsesjonsplikt for lavspente fordelingsnett.

Det følger av energiloven § 3-1 om anleggskonsesjon, jf. energilovforskriften § 3-1, at det er konsesjonsplikt for å bygge og drive elektriske anlegg over 1000 volt vekselstrøm/1500 volt likestrøm. Det innebærer at elektriske anlegg med spenning under 1 kV ikke omfattes av bestemmelsene om anleggskonsesjon, og dermed kan bygges og drives uten anleggskonsesjon i dag.

Når det gjelder områdekonsesjon fremgår det ikke noen nedre spenningsgrense for konsesjon etter energiloven § 3-2, jf. energilovforskriften § 3-3. NVE har imidlertid fortolket bestemmelsene slik at de ikke gir områdekonsesjonærene noen enerett på å bygge og drive lavspente elektriske fordelingsnett.

Departementet mener at det på denne bakgrunn er hensiktsmessig å foreta endringer i energiloven §§ 3-1 og 3-2. De foreslåtte endringene vil åpne for at departementet gjennom endring i energilovforskriften kan presisere at hovedregelen vil være at områdekonsesjonæren bygger, eier og driver nettanlegg i det geografiske området områdekonsesjonen gjelder for. For øvrig vil det kreves anleggskonsesjon for å bygge, eie og drive fordelingsanlegg med nominell spenning fra 230 V til 1 kV.

2. Koordinering av nett, produksjon og forbruk

2.1 Innledning - koordinering av nett, produksjon og forbruk

Energiloven innførte et skille mellom nettvirksomheten på den ene siden og produksjon og omsetning på den andre siden. Nettet har stor betydning for hele kraftsystemet, da det avgjør hvor mye kraft som kan overføres og hvilke energitap som følger av overføringen. Ny produksjon kan utløse et behov for nettinvesteringer. Nye store forbruksenheter kan utløse et behov for både nettinvesteringer og økt produksjon. Det er derfor viktig å legge til rette for en god koordinering av investeringer i nett, produksjon og forbruk.

Planleggings-, konsesjons- og byggetid kan være lang for nye nettanlegg. Dette stiller krav til en god koordinering. Nett bør ikke bygges før en med sikkerhet vet at produksjonen eller forbruket blir realisert. På den andre side er det ofte ikke mulig for en ny produsent eller forbruker å bli tilknyttet nettet før det er tilstrekkelig ny nettkapasitet. Investeringer i nettet foretas ofte sprangvis. Et nytt kraftverk eller nytt forbruk kan derfor i enkelte situasjoner kreve svært store nettinvesteringer både lokalt og i overliggende nett, noe som ikke alltid er lønnsomt. I mange tilfeller er det derfor ikke lønnsomt å investere i nett før flere utbyggere ønsker å bli tilknyttet samtidig.

Utfordringen med å koordinere nett, produksjon og forbruk er ikke ny. Også da nett og produksjon i større grad var i samme selskap var det utfordringer med koordinering. Dette skyldes blant annet som følge av ulike byggetider for nett og forbruk og produksjon, og usikkerhet om framtidig kraftetterspørsel og kraftproduksjon.

Imidlertid har utfordringen blitt større de siste tiårene. Tradisjonelt har vi i Norge bygget ut store forbruksenheter og kraftproduksjon parallelt og i nærheten av hverandre. Utnyttelse av vannkraft var på mange måter springbrettet for Norge inn i industrialderen. Fra begynnelsen av 1900-tallet vokste den kraftintensive industrien fram, og med blant annet Hydro og Elkem som sentrale aktører ble kraftverk og industri bygget sammen. Utbygging av eksportindustri i kombinasjon med storskala vannkraftutbygging var et prioritert politisk mål. Den senere tid har imidlertid industriprosjekt i liten grad vært knyttet direkte opp mot utbygging av kraftproduksjon. Når etablering og utvidelser av store forbruksenheter i liten grad knyttes direkte mot etablering av nye kraftproduksjon, gjør det utviklingen av ny kraftproduksjon og ikke minst nettutvikling mer krevende.

Økt utbygging av fornybar energi krever at nettet utvikles og utbygges. Mye av kraftproduksjonen som bygges i dag er småkraft og vindkraft. Slik produksjon setter spesielle og nye krav til overføringsnettet, blant annet grunnet mange mindre anlegg med stor geografisk spredning og liten reguleringsevne. Småkraft tilknyttes i tillegg ofte distribusjonsnettet, ett nett som i utgangspunktet ikke ble bygget for innmating av kraft. Større vindkraftanlegg tilknyttes oftest regionalnettet. Det har i mange tilfeller vist seg å være kapasitetsmangel i regionalnettet for innmating av mer kraft. Tilknytning av produksjon både til distribusjons- og regionalnett krever ofte betydelige nettinvesteringer på tilknytningsnivået, men også ofte i overliggende nett. Dette stiller krav til en god koordinering av investeringer i nett og produksjon.

I Midt-Norge har tilknytning av nytt stort forbruk og utvidelse av eksisterende kraftintensiv industri lagt press på kraftsystemet og skapt regional ubalanse. Økt bruk av kraft fra land til petroleumsinstallasjoner og etablering og utvidelse av store forbruksenheter vil kunne skape utfordringer for kraftsystemet også i fremtiden. En vurdering av om store nye forbruksenheter skal etableres, må gjøres på et bredt grunnlag. Det er imidlertid viktig at forholdet til kraftsystemet inngår som en del av vurderingsgrunnlaget. Det er viktig å legge til rette for god koordinering av investeringer i nett og forbruk.

2.2 Nettilknytning av produksjon

2.2.1 Gjeldende rett

Etter energiloven § 4-1 og energilovforskriften § 4-4 bokstav d har nettselskapene en plikt til å sørge for markedsadgang for alle som etterspør nettjenester. Plikten påhviler nettselskapet som omsetningskonsesjonær, og innebærer at nettselskapet skal utforme ikke-diskriminerende punkttariffer og vilkår. For å oppfylle plikten må nettselskapene ta stilling til muligheten for tilknytning av ny produksjon. Nettselskapet må gjøre utredninger og undersøkelser for å avklare de nettkostnader som følger av nye produksjonsanlegg.

Nettselskapet må gi produsenten et begrunnet svar på om det er ledig kapasitet i nettet, og om produsenten kan få tilknytning til nettet.

Etter departementets vurdering innebærer plikten til å gi markedsadgang også en plikt for nettselskapet til å gjøre forespørsler til overliggende nettnivå for å avklare om det er tilgjengelig kapasitet i det overliggende nettet. Dersom tilknytning av ny produksjon krever forsterkninger, kan ikke nettselskapene pålegges å planlegge og å bygge ut eventuelle nye nettanlegg i medhold av bestemmelsene om markedsadgang.

Forskrift om energiutredninger har som formål å bidra til en samfunnsmessig rasjonell utvikling av energisystemet, og gi et bedre grunnlag for behandling av konsesjonssøknader. Utvalgte nettselskaper på alle nettnivåer er derfor pålagt å delta i utarbeidelsen av en langsiktig kraftsystemutredning. Forskriften gir etter departementets syn ikke hjemmel for å pålegge utredning av konkrete nye nettprosjekter som ingen nettselskaper har tatt initiativ til.

Statnett har det overordnede ansvaret for kraftsystemet (systemansvaret). Departementet presiserer at underliggende nettnivåer også skal bidra til at kraftsystemet fungerer tilfredsstillende til enhver tid, jf. systemansvarsforskriften § 2.

Etter forskrift om systemansvaret i kraftsystemet § 14 kan ingen nye anlegg eller endringer i eksisterende anlegg tilknyttet regional- og sentralnettet idriftsettes uten etter vedtak av systemansvarlig. Systemansvarlig kan gjennom sin godkjenning fatte vedtak knyttet til funksjonaliteten til anleggene dersom disse vil påvirke driften og utnyttelsen av kraftsystemet. Systemansvarlig har plikt til å nekte idriftsettelse dersom dette ikke er driftsmessig forsvarlig. Departementet presiserer at underliggende nettnivå også har denne plikten. Driftsmessig forsvarlig er relatert til at driften kan videreføres i henhold til gjeldende bestemmelser om leveringskvalitet og krav til forsyningssikkerhet. Etter departementets syn vil hva som er driftsmessig forsvarlig måtte bestemmes ut fra en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle.

Departementet mener på denne bakgrunn at det i dag ikke er hjemmel til å pålegge et nettselskap å tilknytte ny produksjon der hvor det er kapasitetsmangel i nettet, slik at nettselskapet blir nødt til å gjøre investeringer i eksisterende eller nye nettanlegg.

Dersom det er kapasitet i nettet, samtidig som utbygger er villig til å betale tariff og anleggsbidrag, har nettselskapet en plikt til å tilknytte ny produksjon. På den annen side har ikke nettselskapet noen plikt til å utrede, omsøke og eventuelt investere i nettet for å muliggjøre en tilknytning, dersom det er mangel på kapasitet i eksisterende nett. Dette vil være uavhengig av om utbyggingsprosjektet er samfunnsmessig rasjonelt eller ikke.

2.2.2 Problemstilling

Det er stor oppmerksomhet på satsing på produksjon fra fornybare energikilder, som småkraft og vindkraft. For å lykkes med denne satsingen blir det avgjørende å få tilknyttet fornybar kraftproduksjon til overføringsnettet.

For å kunne legge til rette for tilknytning til nett av ny produksjon, er det etter departementets mening behov for en bedre tidsmessig koordinering av produksjonsprosjekter og nettinvesteringer. Koordineringsproblemet består i at nettselskapet må utrede, søke og eventuelt investere i nett parallelt med fremdriften i produksjonsprosjektene. Ettersom dagens regler ikke gir hjemmel til å pålegge at disse prosessene foregår samtidig, kan ulik fremdrift føre til usikkerhet for både nettselskapet og tiltakshaver for produksjonsprosjektet. Dagens regelverk kan være til hinder for en samfunnsmessig rasjonell utvikling av kraftsystemet.

2.2.3 Lovforslag om tilknytningsplikt for produksjon

Departementet foreslår å innføre en tilknytningsplikt for produksjon for å sikre at samfunnsmessig rasjonelle prosjekter gjennomføres. I vurderingen av om prosjektet er samfunnsmessig rasjonelt, legger departementet opp til at produksjons- og nettprosjektet skal sees i sammenheng. Produksjonsprosjekter må

være godt fundert for å bli lagt til grunn for beslutning om tilknytning. Nettinvesteringer skal komme som en følge av konkrete produksjonsprosjekter.

Departementets forslag vil gi kraftprodusenter en rett til å bli tilknyttet nettet, dersom produksjon og nett samlet sett er samfunnsmessig rasjonelt. En tilknytningsplikt vil innebære at nettselskap, dersom det ikke er kapasitet i nettet, kan bli pålagt å investere i nettløsninger. Dette vil gjelde selv om en enkelt nettinvestering isolert sett kan være bedriftsøkonomisk ulønnsom for nettselskapet. Dette vil gjelde nødvendige nettanlegg fra tilknytningspunktet frem til og med sentralnettet for alle berørte nettselskap. Nettselskapet skal vurdere om tilknytting av ny produksjon best kan løses gjennom eksisterende nett eller om det er hensiktsmessig å investere i nye nettanlegg. En tilknytningsplikt vil også innebære at NVE får i oppgave å sikre at prosjekter som samlet sett ikke er samfunnsmessig rasjonelle ikke realiseres. Den samme plikten til å utrede, omsøke og eventuelt investere i nett vil gjelde tilsvarende for produksjonsøkningsprosjekter.

Målet med en tilknytningsplikt er å utløse samfunnsmessig rasjonelle nettinvesteringer, som vil legge til rette for nettilknytning av ny kraftproduksjon. Tilknytningsplikten foreslås å gjelde for alle anleggskonsesjonærer. Tilknytningsplikten vil gjelde for alle områdekonsesjonærer og regionalnettseiere, i tillegg til Statnett.

Departementet understreker at dersom et samfunnsmessig rasjonelt produksjonsprosjekt krever nettinvesteringer, plikter nettselskapet å utrede, omsøke og eventuelt bygge nett uten ugrunnet opphold, slik at det så snart som mulig blir driftsmessig forsvarlig å tilknytte produksjonsprosjektet. Inntil det er tilfelle kan ikke nettselskapet pålegges tilknytning. Produksjonsprosjekter kan knyttes til nettet tidligere dersom nettselskapet og produsent kommer til en midlertidig avtale i den perioden hvor det ikke er tilstrekkelig nettkapasitet, men hvor alternative tiltak kan gjøre tilknytning driftsmessig forsvarlig. Departementet presiserer at en slik avtale ikke må medføre problemer for eksisterende kunder eller for leveringskvaliteten og forsyningssikkerheten i kraftsystemet.

Departementet presiserer at det fortsatt er nettselskapet som skal ha hovedansvaret for nettutviklingen. Det er nettselskapet som skal bestemme om en tilknytting av produksjon krever oppgraderinger eller investeringer i nettet, og eventuelt hvilke nettløsninger som skal utredes, omsøkes og investeres i.

Departementet foreslår at det innføres en unntaksadgang fra tilknytningsplikten. Dersom nettselskapet mener at nettilknytning sett i sammenheng med produksjonsprosjektet ikke er samfunnsmessig rasjonelt, må selskapet søke NVE om fritak fra tilknytningsplikten. NVE skal gjøre en vurdering av om prosjektene er samfunnsmessig rasjonelle. Dersom en planlagt nettinvestering ikke kan sies å være samfunnsmessig rasjonell, vil NVE gi fritak fra tilknytningsplikten. NVEs vedtak vil på vanlig måte kunne påklages til departementet.

For nettselskapene som vil få tilknytning av mye ny produksjon som følge av den foreslåtte tilknytningsplikten, kan det være behov for å tilpasse enkelte forhold som benyttes i den økonomiske reguleringen. Forutsetningen for en slik tilpasning er at det oppstår systematiske skjevheter i forventet avkastning mellom de nettselskapene som får mye ny produksjon og de selskapene som ikke gjør det.

Departementet understreker at NVE til enhver tid vil arbeide for å utvikle modellen slik at systematiske skjevheter ikke oppstår. For nettkunder i områder hvor det tilknyttes mye ny produksjon kan det dermed bli en økning av nettleien. NVE vurderer behovet for utvidelse i reglene for anleggsbidrag, slik at nettselskapet i noe større grad kan kreve anleggsbidrag fra produsenten for en nettilknytning. Utjevningsordningen vil bidra til reduksjon av nettleien for sluttbrukere tilknyttet distribusjonsnett i områder av landet med høyest kostnader.

2.3 Nettilknytning av forbruk

2.3.1 Gjeldende rett

For nytt forbruk tilknyttet nett som omfattes av områdekonsesjon, jf. energiloven § 3-2, gir leveringsplikten i energiloven § 3-3 nye kunder rettigheter. Områdekonsesjonærer har monopol på fordelingsnettet innenfor sitt område, og har etter energiloven § 3-3 en tilsvarende plikt til å la kunder knytte seg til nettet. Leveringsplikten innebærer både en tilknytningsplikt og en plikt til å levere energi til kundene i henhold til leveringsvilkårene.

Tilgang til nettet for forbrukere på regional- og sentralnettsnivå er regulert av energilovforskriften § 4-4 bokstav d om markedsadgang. Bestemmelsen sier at konsesjonærene skal sørge for markedsadgang for alle som etterspør netttjenester ved å tilby ikke-diskriminerende og objektive punkttariffer og vilkår. Plikten innebærer også at nettselskapene må ta stilling til muligheten for fysisk tilknytning av nytt forbruk. Av dette følger det at nettselskapet må gjøre utredninger og undersøkelser for å avklare kostnader ved kundespesifikke anlegg, gi forbrukeren et begrunnet svar på om det er ledig kapasitet i nettet og dermed om forbrukeren kan gi fysisk tilknytning til nettet.

Etter departementets vurdering innebærer plikten til å gi markedsadgang også en plikt for nettselskapet til å gjøre forespørsler til overliggende nettnivå for å avklare om det er tilgjengelig kapasitet i det overliggende nettet. Dersom tilknytning av nytt forbruk krever forsterkninger, kan ikke nettselskapene i medhold av bestemmelsene om markedsadgang pålegges å planlegge, utrede og konsesjonssøke eventuelle nye nettanlegg.

Det er i dag forskjell på praksis og det formelle regelverk for tilknytning av forbruk. Formelt har ikke forbrukere tilsvarende rett til tilknytning på høyere nettnivå (regional- og sentralnettet) som på distribusjonsnettnivå. I praksis har likevel også tilknytning på høyere nettnivå vært ansett som en form for rettighet. Nettselskapene har foretatt de nødvendige nettforsterkninger for å kunne tilknytte forbruk til regional- og sentralnettet. Praksis bygger på at forbrukere skal gis tilgang til nettet uavhengig av nettnivå, og dermed en analogisk tolkning av energiloven § 3-3 om leveringsplikt.

2.3.2 Lovforslag om tilknytningsplikt for forbruk og nærmere om planprosesser knyttet til store forbruk

Blant annet erfaringene fra Midt-Norge har vist at etablering og utvidelser av store forbruksenheter potensielt kan medføre en utfordring for kraftsystemet.

En vurdering av om store nye forbruksenheter skal etableres må gjøres på et bredt grunnlag, hvor forholdet til kraftsystemet skal inngå som en del av vurderingsgrunnlaget. Det må forventes at flere store forbruksenheter fra petroleumssektoren vil knytte seg til elektrisitetsnettet i tiden framover. I ny veileder for konsekvensutredning og søknad om tillatelse for utbygging og drift av petroleumsanlegg (veileder for PUD/PAD) er det presisert at forholdet til nett, kraftsystemet og kraftbalansen må utredes. Videre fremgår det at NVE, Statnett og lokale nettselskap skal være høringsinstanser. Andre store forbruksetableringer vil i mange tilfelle kreve reguleringsplan i medhold av plan- og bygningsloven. Kommunene er her tildelt en sentral rolle. Departementet peker på viktigheten av at forholdet til nett, kraftsystem og kraftbalanse utredes og vurderes i forbindelse med etablering av nytt stort forbruk. Energimyndighetene vil ha oppmerksomhet på disse problemstillingene.

Departementet foreslår en lovfesting av dagens praksis om å tilknytte forbruk på nettnivåene som ikke er omfattet av leveringsplikten i energiloven § 3-3, altså til regional- og sentralnettet. Forslaget innebærer at det blir en tilknytningsplikt for forbruk på alle nettnivåer. Departementet presiserer at det fortsatt er nettselskapene som skal ha hovedansvaret for nettutviklingen. Det er nettselskapene som skal bestemme om en tilknytning av forbruk krever oppgraderinger eller investeringer i nettet, og eventuelt hvilke nettløsninger som skal utredes, omsøkes og investeres i. Dette vil gjelde nødvendige nettanlegg fra tilknytningspunktet frem til og med sentralnettet for alle berørte nettselskap. Den samme plikten til å utrede, omsøke og eventuelt investere i nett vil også gjelde for forbruksøkninger som medfører behov for investeringer i nett.

Ved innføring av tilknytningsplikt for forbruk, har nettselskapet fortsatt en rett til å kreve at en forbruker, på samme måte som produsenter, må vente med å tilknytte seg nettet eller foreta forbruksøkninger til det er driftsmessig forsvarlig. Departementet peker på at nettselskapene, for å sikre seg at nettet er i driftsmessig forsvarlig stand, må ta de nødvendige forbehold for eventuelle fremtidige forbruksøkninger i sine avtaler med kunder. Nettselskapet plikter å utrede, omsøke og bygge nett uten ugrunnet opphold, slik at det så snart som mulig blir driftsmessig forsvarlig å tilknytte forbruket. Forbruker kan, som produsent, knyttes til nettet tidligere dersom nettselskapet og forbruker kommer til en midlertidig avtale i den perioden hvor det ikke er tilstrekkelig nettkapasitet, men hvor alternative tiltak kan gjøre tilknytning driftsmessig forsvarlig. Departementet presiserer at en slik avtale ikke må medføre problemer for eksisterende kunder eller for driftssikkerheten i kraftsystemet.

Departementet foreslår at det innføres en unntaksadgang for tilknytning av nytt eller økt forbruk i ekstraordinære tilfeller. Med ekstraordinære tilfeller mener departementet de tilfellene der tilknytning av forbruk vil være ekstremt krevende for kraftsystemet, med hensyn til kostnader og tid eller kraftbalansen regionalt eller nasjonalt. I slike ekstraordinære tilfeller vil departementet kunne gi unntak fra tilknytningsplikten.

Det er departementets vurdering at en tilknytningsplikt for forbruk på alle nettnivåer ikke vil medføre vesentlige endringer i de økonomiske forholdene for verken nettselskapene eller nettkundene, da forslaget er en lovfesting av

eksisterende praksis. Skulle det imidlertid vise seg at innføring av en tilknytningsplikt for forbruk på regional- og sentralnettsnivå medfører systematiske skjevheter mellom nettselskapene, bemerker departementet at NVE til enhver tid arbeider for å utvikle den økonomiske reguleringen av nettselskapene, herunder både inntektsrammereguleringen og anleggsbidragsreglene. Utjevningsordningen vil bidra til reduksjon av nettleien for sluttbrukere tilknyttet distribusjonsnett i områder av landet med de høyest kostnader.

3. Forslag om krav til eierskap av nettselskapenes eiendommer

3.1 Bakgrunn

Det følger av energiloven at en anleggskonsesjon etter § 3-1 og en områdekonsesjon etter § 3-2 gjelder ”bygging og drift” av elektriske anlegg. Når det gjelder fjernvarmeanlegg fremgår det av energiloven § 5-1 at det kreves konsesjon for bygging og drift av et slikt anlegg. Den som faktisk driver elektriske anlegg og fjernvarmeanlegg skal ha konsesjonen, og denne skal ha tilstrekkelig kontroll med anleggene til å kunne ivareta alle sine plikter etter lov, forskrifter og konsesjoner.

Av energiloven § 1-3 fremgår det at et elektrisk anlegg er en fellesbetegnelse på elektrisk utrustning og tilhørende byggtekniske konstruksjoner for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi.

Den senere tid har energimyndighetene sett en utvikling når det gjelder eierskap til nettselskapenes nettanlegg. Enkelte nettselskaper har solgt ut det meste av bygningsmassen tilknyttet transformatorstasjoner, og har leid anleggene tilbake. Slike løsninger antas i dag ikke å være i strid med energiloven og tilhørende forskrifter. Departementet viser til Ot.prp. nr. 43 (1989-90) s. 87 første spalte hvor det står:

”Overdragelse av anlegget til ny eier, krever ny konsesjon. En utvidelse av anlegget utover virksomhetsområdet for konsesjonen krever tilleggskonsesjon. Overdragelse av aksjer eller andeler i det selskap eller lag som har konsesjoner trenger ikke ny konsesjon. Dersom aksje- eller andelsoverdragelsen er å anse som en reell overføring av selskapets eller lagets aktiva, må kjøperen ha konsesjon. En slik overdragelse antas å foreligge når et selskap erverver mer enn 90 pst. av aksjene eller andelene i et annet selskap og har en tilsvarende del av de stemmer som kan avgis på generalforsamlingen. For øvrig må spørsmålet bero på en konkret vurdering.”

I praksis har man ikke foretatt en ny konsesjonsvurdering, dersom den som innehar konsesjonen fortsatt skal drive anleggene videre etter et salg. Formelt sett utløses det imidlertid etter departementets vurdering konsesjonsplikt ved slike salg eller overdragelser. Konsesjonsmyndigheten kan vurdere om og på hvilke vilkår konsesjon skal gis.

Eventuelle større endringer i eierforhold tilknyttet elektriske anlegg vil kunne påvirke kontrollen med en rekke av de virkemidler som finnes i energiloven og tilhørende forskrifter. I medhold av energiloven § 3-4 og energilovforskriften § 3-

4 kan det fastsettes en rekke vilkår knyttet til anleggs- og områdekonsesjon for elektriske anlegg, jfr. energiloven §§ 3-1 og 3-2. Eksempler er vilkår som gjelder drift og vedlikehold, miljø og landskap, beredskapstiltak, samt nedlegging og rydding. Disse vilkårene forutsettes fulgt opp av konsesjonæren. NVEs regulering bygger generelt på at konsesjonæren umiddelbart skal kunne gjøre endringer for sine anlegg for å oppfylle gjeldende regler og pålegg. Etter departementets syn er det knyttet større usikkerhet til ivaretagelsen av vilkår fastsatt i medhold av energiloven, dersom mye av kontrollen med aktiva i nettselskapene i fremtiden skulle skje gjennom omfattende leieavtaler.

Framtidig omfattende utleie av nettselskapenes anlegg vil også vanskeliggjøre oppfølging av NVEs økonomiske regulering av nettselskapene.

Samfunnet er avhengig av sikker forsyning av elektrisk energi for å opprettholde sine funksjoner. Kraftforsyningens hovedoppgave er å levere stabil kraft, også i ekstraordinære situasjoner. Ulykker og skader skal forhindres gjennom forebyggende og konsekvensreduserende beredskapstiltak. Et omfattende regelverk for beredskap i kraftforsyningen er utformet for å ivareta disse hensynene. Regelverket omfatter energiloven kapittel 6, energilovforskriften kapittel 6, beredskapsforskriften, sikkerhetsbestemmelser for kraftforsyningens beredskap, lov om forsynings- og beredskapstiltak og instruks for kraftforsyningens beredskapsorganisasjon (KBO).

Oppfølging av krav til beredskap som er stilt direkte til nettselskapene, kan etter salg og tilbakeleie være avhengig av eierselskaper som ikke innehar anleggs- eller områdekonsesjoner. Selv om kravene til beredskap kan videreføres i avtaler ved salg av nettanleggene, vil det være en svært utfordrende oppgave for energimyndighetene å sikre at avtalevilkår blir tilstrekkelig dekkende.

Utgangspunktet er at plikter og ansvar knyttet til beredskap ligger på konsesjonæren. Ettersom NVEs oppfølging forutsetter en ubegrenset og umiddelbar kontroll med konsesjonærene fra myndighetenes side, kreves det at konsesjonær har full privatrettslig kontroll med anleggene.

Departementet viser til at det i forarbeidene til endringene av energiloven i 2001 (Ot.prp. nr. 56 (2000-2001)) ble foreslått at den konsesjonspliktige virksomheten skulle knyttes til å bygge og eie elektriske anlegg. Lovforslaget, som innebar at en skulle gå bort fra kravet om at konsesjonæren skal drive anleggene, ble ikke vedtatt av Stortinget. Stortingsflertallet ønsket at den konsesjonspliktige virksomheten skulle omfatte drift av elektriske anlegg, blant annet begrunnet i et restriktivt syn på adgangen til å konkurranseutsette oppgaver knyttet til nettvirksomheten. Den praksis som NVE registrerer i dag med salg av eiendommer og tilbakeleie, er ikke i tråd med Regjeringens syn på hva som skal være konsesjonspliktig virksomhet.

3.2 Lovforslag om eierskap til nettselskapenes eiendommer

Departementet mener det er viktig at konsesjonæren har god kontroll med aktiva og rettigheter tilknyttet elektriske anlegg. Dagens utvikling med salg og tilbakeleie gjør det nødvendig med en presisering i energiloven av hva som kreves av konsesjonærene når det gjelder kontroll med og eierskap til nettanlegg.

Det foreslås at energiloven §§ 3-1, 3-2 og 5-1 endres slik at den konsesjonspliktige virksomhet omfatter å bygge, eie og drive elektriske anlegg og fjernvarmeanlegg. Departementet peker på at konsesjon etter disse bestemmelsene som hovedregel skal gis til ett selskap som både skal eie og drive anlegget.

Departementet viser til at hovedprinsippet i norsk kraftforsyning er at den som eier et elektrisk anlegg, også innehar konsesjonen og driver anlegget. Det er imidlertid lang praksis med langtidsutleie av hele nettanlegg til andre konsesjonærer. Forutsetningen for slik langtidsutleie er at leier har full kontroll med de aktuelle anlegg i leieperioden, og ivaretar alle rettigheter og plikter tilknyttet anleggene. Departementet mener det er hensiktsmessig at det fortsatt skal være anledning til å leie elektriske anlegg fra en annen konsesjonær. Departementet mener det også er hensiktsmessig med unntak fra kravet om eierskap der hvor anleggene inngår i sentralnettsordningen eller i fellesnettordninger. Departementet viser til at begge disse ordningene kun er av tariffmessig betydning.

Departementet viser til definisjonen av elektrisk anlegg, jf. energiloven § 1-3. Det fremgår her at ”elektrisk anlegg” er en fellesbetegnelse på elektrisk utrusting og tilhørende byggtekniske konstruksjoner. Bestemmelsen er ment å gi en uttømmende definisjon av elektriske anlegg, og er ikke presisert ytterligere i forskriftene. Med betegnelsen ”tilhørende byggtekniske konstruksjoner” er det tenkt på de konstruksjonene som har en teknisk tilknytning til den elektriske utrustning. De bygningsmessige konstruksjoner som omslutter en transformator vil eksempelvis klart falle inn under betegnelsen. Konstruksjoner som ikke har betydning for drift og sikkerhet ved de elektriske anleggene vil naturlig falle utenfor.

Salg av anlegg som ikke lenger benyttes til driftsaktiva vil derfor fortsatt være tillatt.

Forslaget om eierskap til nettselskapenes eiendommer vil, med unntakene som er nærmere presisert ovenfor, åpne for fleksible ordninger mellom konsesjonær og byggeiere, samtidig som man unngår utsalg av nettaktiva som fortsatt skal være i drift eller andre ordninger som splitter opp disposisjonsretten over de elektriske anlegg. Departementet presiserer at der transformator fra høyspenning til lavspenning er plassert i bygget til sluttbruker ikke vil være omfattet av kravet til eierskap.

4. Forslag om konsesjonsplikt for lavspente fordelingsnett

4.1 Bakgrunn

Det følger av energiloven § 3-1 om anleggskonsesjon, jf. energilovforskriften § 3-1, at det er konsesjonsplikt for å bygge og drive elektriske anlegg over 1000 volt vekselstrøm/1500 volt likestrøm. Det innebærer at elektriske anlegg med spenning under 1 kV ikke omfattes av bestemmelsene om anleggskonsesjon, og dermed kan bygges og drives uten anleggskonsesjon.

Når det gjelder områdekonsesjon fremgår det ikke noen nedre spenningsgrense for konsesjon etter energiloven § 3-2, jf. energilovforskriften § 3-3. NVE har

imidlertid fortolket bestemmelsene slik at de ikke gir områdekonsesjonærene noen enerett på å bygge og drive lavspente elektriske fordelingsnett.

NVE har i den senere tid registrert en økning i antall private lavspente fordelingsnett, som er bygget og drevet av borettslag, hytteområder og større sluttbrukere i distribusjonsnettet. Det gjelder i første rekke lavspent fordelingsnett (under 1 kV). En slik utbygging kan være interessant der hvor utbyggingen kan gjøres rimeligere i privat regi enn det anleggsbidraget som nettselskapet kan kreve av sluttbrukeren i medhold av NVEs forskrifter.

4.2 Lovforslag om konsesjonsplikt for lavspente fordelingsnett

Etter departementets syn er det ønskelig at det i all hovedsak er anleggs- og områdekonsesjonærer som står for bygging og drift av nettanlegg. Konsesjonspliktige nett er etter omsetningskonsesjonen underlagt NVEs monopolregulering når det gjelder økonomiske vilkår, og rettigheter for den enkelte sluttbruker av nettet. Departementet ser flere uheldige virkninger som følge av etablering av lavspente uregulerte nett.

Ved utbygging av private lavspente fordelingsnett kan valg av tekniske løsninger og dimensjonering være av varierende kvalitet og utforming. Slike løsninger kan lønne seg for kunden i et kort perspektiv, men kan medføre store kostnader og problemer i et lengre perspektiv. Det skyldes at nettet ofte ikke vil bli dimensjonert med tanke på videreutvikling, tilknytning av nye kunder eller for innlemmelse i et større nettområde.

Departementet mener at det normalt er den lokale områdekonsesjonæren / anleggskonsesjonæren som har best forutsetninger til å vite hvilken type nett som gir de laveste drifts- og vedlikeholdskostnader innenfor sitt område. Etter departementets syn vil også anleggs- eller områdekonsesjonæren være nærmest til å velge tekniske løsninger som muliggjør fremtidig tilknytning og videreutvikling av fordelingsnettet. Ettersom det ikke er samfunnsmessig rasjonelt med utbygging av parallelle nett, mener departementet det er mest hensiktsmessig at områdekonsesjonæren eller anleggskonsesjonæren gis en enerett til å bygge, eie og drive lavspente fordelingsnett.

Lavspente fordelingsnett er i dag ikke omfattet av anleggskonsesjonsordningen, men er i utgangspunktet omfattet av omsetningskonsesjonsordningen jf. energilovens kapittel 4. Departementet mener at omsetningskonsesjon ikke er et egnet virkemiddel for å føre kontroll med, eller hindre etablering av samfunnsmessige uheldige lavspenningsnett. Departementet mener det derfor er hensiktsmessig at lavspente fordelingsnett ikke kan bygges uten anleggs- eller områdekonsesjon.

Kunder som er tilknyttet et uregulert nett, vil ikke ha tilgang til kraftmarkedet på samme vilkår som andre kunder. De vil heller ikke ha de samme rettighetene som andre kunder ved avbrudd i leveransen av elektrisk energi. Uregulerte nett vil med andre ord kunne innebære innelåsing av kunder. Videre vil uregulerte nett føre til at områdekonsesjonæren får færre kunder å dele de faste kostnadene i nettet på (fastleddet i nettleien). Tilsvarende uheldige virkninger forekommer også ved fellesmåling av sluttkunder etter kontrollforskriften § 14-3. NVE vurderer derfor å

endre denne bestemmelsen for å motvirke at kostnader overveltes fra fellesmålte kunder til nettselskapets øvrige kunder.

Når det gjelder forholdet til eksisterende lavspente fordelingsnett som er bygget og drives uten anleggskonsesjon, vil departementet peke på at forslaget ikke griper inn i etablerte rettigheter. Konsesjonsplikt iht. omsetningskonsesjonsordningen etter lovens § 4-1 er ikke berørt av forslaget. Dersom private lavspente fordelingsnett ønskes overdratt til den lokale områdekonsesjonæren, vil det være opp til forhandlinger mellom eierne av det uregulerte lavspente nettet og områdekonsesjonæren.

Departementet peker på at det er behov for unntak fra forslaget om konsesjonsplikt for lavspente fordelingsnett. Tilfeller hvor konsesjonsplikt for nett med nominell spenning fra 230 V til 1 kV må anses åpenbart unødvendig er derfor unntatt fra konsesjonsplikt. Dette vil i første rekke være kundespesifikke lavspenningsanlegg hvor det ikke er flere boenheter eller fritidsboliger samlet bak et felles tilknytningspunkt.

Departementet mener at det på denne bakgrunn er hensiktsmessig å foreta endringer i energiloven §§ 3-1 og 3-2. De foreslåtte endringene vil åpne for at departementet gjennom endring i energilovforskriften kan presisere at konsesjonspliktige nettanlegg som hovedregel vil omfatte anlegg med nominell spenning fra 230 V og over. Departementet viser til at det også finnes kundespesifikke anlegg med nominell spenning fra 230 V til 1 kV. Nærmere avgrensing av spenningsgrenser vil derfor måtte fastsettes gjennom endring av energilovforskriften. Hovedregelen vil dermed være at områdekonsesjonæren bygger, eier og driver nettanlegg i det geografiske området områdekonsesjonen gjelder for. For øvrig vil det kreves anleggskonsesjon for å bygge, eie og drive fordelingsanlegg med nominell spenning fra 230 V til 1 kV.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

En tilknytningsplikt for produksjon på alle nettnivå og for forbruk til regional- og sentralnettet vil føre til en bedret koordinering av investeringer i nett, produksjon og forbruk. Tilknytningsplikten for produksjon vil legge bedre til rette for etablering av ny kraftproduksjon der produksjons- og nettprosjektene samlet er samfunnsmessig rasjonelle. Tilknytningsplikten for forbruk innebærer en lovfesting av dagens praksis.

Lovforslaget om tilknytningsplikt for produksjon vil medføre en liten økning i saksmengden hos NVE. Vurderingene etter den foreslåtte tilknytningsplikten vil i all hovedsak være av samme karakter som de vurderingene NVE i dag foretar under konsesjonsbehandlingen. For nettbransjen vil forslaget innebære økte kostnader til utredning, utarbeidelse av søknad og eventuelt investeringer i nettanlegg. Departementet peker i denne sammenheng på at NVE til enhver tid arbeider med å utvikle inntektsrammereguleringen slik at systematiske skjevheter ikke oppstår. NVE vil kontinuerlig også vurdere behovet for endringer i de øvrige delene av den økonomiske reguleringen som for eksempel anleggsbidragsreglene.

For sluttbrukerne i enkelte områder med mulig tilknytning av betydelig produksjon vil nettleien kunne gå opp. Departementet viser her til at

utjevningsordningen for nettleie vil bidra til reduksjon av nettleien for sluttbrukere tilknyttet distribusjonsnett i områder av landet med høyest kostnader.

Et krav om eierskap til nettanlegg vil sikre at nettselskapene har tilstrekkelig kontroll over anleggene, og dermed kan følge opp energiloven med forskrifter og beredskapsregelverket på en tilfredsstillende måte. Forslaget vil ikke medføre nevneverdige konsekvenser for NVE. For nettbransjen vil forslaget innebære begrensninger i adgangen til salg og tilbakeleie av nettanlegg. Departementet mener at de nærmere omtalte unntakene ivaretar hensynet til en fleksibel og effektiv nettdrift.

Forslaget om eierskap til nettanlegg skal ikke føre til nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser for de involverte nettselskapene og deres kunder. Departementet bemerker i denne sammenheng at gjeldende inntektsrammeregulering forutsetter at nettselskapene ikke skal ha større økonomiske fordeler av å velge leie fremfor eierskap.

Forslaget om konsesjonsplikt for lavspente fordelingsnett innebærer at det i all hovedsak vil være områdekonsesjonæren som vil bygge, eie og drive lavspente fordelingsnett. Departementet mener det er hensiktsmessig at de aller fleste lavspente fordelingsnett er underlagt NVEs økonomiske regulering. Sluttbrukere i lavspente fordelingsnett vil gjennom forslaget få samme rettigheter til leverandørskifte og kompensasjon ved avbrudd som øvrige sluttbrukere. Forslaget vil kunne føre til økte kostnader og oppgaver for nettselskapene. Dette er forhold som blir ivare tatt i inntektsrammereguleringen. Sluttbrukerne som er tilknyttet disse nettselskapene kan oppleve en endring i nettleien.

6. Merknader til de enkelte lovforslagene

Til endringene i §§ 3-1, § 3-2 og 5-1

Om krav til eierskap til nettanlegg

Når det gjelder endringene i energiloven som gjelder krav om eierskap til nettanlegg, vil departementet bemerke at den konsesjonspliktige virksomheten blir å bygge, eie og drive elektriske anlegg. Departementet mener det er viktig at nettselskapene har god kontroll med nettanleggene av hensyn til oppfølging av beredskapsregelverket, den økonomiske reguleringen og vilkår fastsatt i medhold av energiloven.

Krav om eierskap til nettselskapenes eiendommer vil gjelde for elektriske anlegg etter energiloven § 3-1, for nettanlegg under områdekonsesjonen etter energiloven § 3-2 og for fjernvarmeanlegg etter energiloven § 5-1.

Om krav til konsesjon for lavspente fordelingsanlegg

Den foreslåtte endringen i § 3-1 første ledd første punktum innebærer at det kreves anleggskonsesjon også for lavspente nettanlegg. Det innebærer at ingen andre enn den som har anleggskonsesjon kan bygge, eie og drive lavspente fordelingsnett. Med lavspente fordelingsnett menes det alminnelige fordelingsnettet som områdekonsesjonæren normalt har ansvaret for. Grensesnittet er i dag vanligvis

klemme på husvegg, eller ved innføring gjennom grunnmur. Konsesjonsplikten vil dermed normalt ikke omfatte installasjoner inne i bygg.

Forskriftshjemmelen i nåværende § 3-1 annet ledd vil benyttes til å justere energilovforskriftens bestemmelser om hva som er konsesjonspliktige anlegg for overføring av elektrisk energi.

Forslaget til endringer i § 3-2 gir hjemmel for å fastsette en nedre spenningsgrense for konsesjonspliktige anlegg. Det følger allerede av gjeldende rett at områdekonsesjonæren har en plikt til å knytte abonnentene til på lavspent fordelingsnett. Gjeldende rett gir imidlertid ikke områdekonsesjonæren noen enerett på bygging av lavspent fordelingsnett. Endringen gir departementet gjennom forskrift hjemmel til å fastsette en nedre grense for konsesjonspliktig nettanlegg fra og med 230 V nominell spenning.

Til ny § 3-4 (Tilknytningsplikt)

Forslaget til ny § 3-4 om tilknytningsplikt innebærer at produksjon på alle nettnivå og forbruk på regional- og sentralnettet gis en rett til å bli tilknyttet nettet. Bestemmelsen om tilknytningsplikt for produksjon er ment å utløse samfunnsmessig rasjonelle nettinvesteringer, og gir hjemmel til å pålegge nettselskap å utrede, søke og eventuelt investere i nye nettanlegg. Dette vil gjelde nødvendige nettanlegg fra tilknytningspunktet frem til og med sentralnettet for alle berørte nettselskap. Den samme plikten til å utrede, omsøke og eventuelt investere i nett vil også gjelde produksjonsøkninger som medfører behov for investeringer i nett.

Tilknytningsplikt for forbruk innebærer en lovfesting av dagens praksis. Forslaget innebærer en plikt til å tilknytte forbruk på alle nettnivåer. Investeringer i nett skal komme som en følge av konkrete produksjonsprosjekter eller forbruksetableringer. Målsettingen er bedret koordinering mellom nett, produksjon og forbruk. Den samme plikten til å utrede, omsøke og eventuelt investere i nett vil også gjelde forbruksøkninger som medfører behov for investeringer i nett.

Myndigheten til å gi unntak fra tilknytningsplikten for produksjon vil delegeres til NVE i tråd med det som er gjort for store deler av energiloven.

Som følge av den nye bestemmelsen om tilknytningsplikt, blir nåværende §§ 3-4 og 3-5 nye §§ 3-5 og 3-6.

Til endringen i § 5-1 første ledd første punktum

Forslaget til endring i § 5-1 innebærer at det kreves konsesjon for å eie fjernvarmeanlegg. Den konsesjonspliktige virksomheten blir dermed å bygge, eie og drive fjernvarmeanlegg.

Forslag
til lov om endringer av lov om produksjon, omforming, overføring,
omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)

§ 3-1 første ledd første punktum skal lyde:

Anlegg for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi, kan ikke bygges, eies eller drives uten konsesjon.

§ 3-2 skal lyde:

Innen et område kan konsesjon gis for bygging, eierskap og drift av anlegg for fordeling av elektrisk energi mellom spenningsnivåer som fastsettes av departementet.

Nåværende §§ 3-4 og 3-5 blir nye §§ 3-5 og 3-6. Ny § 3-4 skal lyde:

”§ 3-4. (Tilknytningsplikt)

Alle som innehar konsesjoner for nettanlegg etter dette kapittel har plikt til å tilknytte nye anlegg for produksjon av elektrisk energi og nye anlegg for uttak av elektrisk energi som ikke omfattes av § 3-3, og om nødvendig investere i nettanlegg. Den samme plikten gjelder ved produksjons- og forbruksøkninger som medfører behov for investeringer i nett. Plikten til å foreta nødvendige investeringer i nettanlegg etter denne bestemmelsen, gjelder alle konsesjonærer der tilknytningen utløser et investeringsbehov.

Departementet kan gi unntak fra tilknytnings- og investeringsplikten for produksjon, dersom tiltaket ikke er samfunnsmessig rasjonelt.

Departementet kan i ekstraordinære tilfeller gi unntak fra tilknytnings- og investeringsplikten for forbruk.”

§ 5-1 første ledd første punktum skal lyde:

Fjernvarmeanlegg kan ikke bygges, eies eller drives uten konsesjon.